

Eksempel på livshistorie, model 2:

Tro, håb og kærlighed

Astrid har fået:

- To interviews af cirka halvanden time.
- Mulighed for at komme med rettelser til teksten. En times korrektur per interview er inkluderet i prisen.
- En færdig historie med fokus på barndommen. Tre fotos er inkluderet i prisen.

Pris for ovenstående:

10.000 kr.

Derudover har Astrid valgt:

- Tilføjelse af ekstra tekst (to arbejdstimer, 1000 kr. i alt)
- Fem ekstra fotos (1250 kr. i alt)
- Trykning af historien i softcover, fem stk. (1.800 kr.)

Samlet pris for Astrids historie:

14.050 kr.

De første fem år

Jeg kom til verden i Århus i 1973 som datter af unge studerende forældre. Min mor læste psykologi, min far først statskundskab og siden jura. To et halvt år inden min ankomst havde de fået min storebror, og der var ikke mange penge at gøre godt med. Min mor havde derfor et job som studentermedhjælper, og da både arbejde og studier skulle passes, blev det kun til ni dages barselsorlov. Herefter kom jeg i vuggestue.

Min mor kom fra Sølystgade-kvarteret i Århus, i dag et mondænt kvarter, men i hendes barndom nærmere slum. Hendes mor var hjemmegående, og stedfaren, som hun betragtede som sin far, var daglejer. Ham lærte jeg senere at kende som 'bedstefar'. Min mormor var en kvinde med et skrøbeligt sind, og i perioder led hun af vrangforestillinger. På et tidspunkt blev det så slemt, at hun blev indlagt på et hospital for sindslidende. Da var min mor 16 år. Hun boede så alene med bedstefar en længere periode. At hun senere valgte at læse netop psykologi, hang sikkert sammen med de oplevelser, hun havde med sin mor som barn. Men usædvanligt var det, at en pige fra dette kvarter og med den baggrund fik en studentereksamen, og endnu mere usædvanligt, at hun læste videre på universitetet. Sjældent har ordet 'mønsterbryder' passet så godt på nogen som på min mor.

Alt det gjorde jeg mig i sagens natur ingen tanker om, da jeg kom til verden og senere tog mine første skridt i Århus. Faktisk har jeg ingen erindring om mine tre første leveår, men jeg ved, at min bror og jeg

hver søndag besøgte mormor og bedstefar i deres lejlighed. Da jeg var tre, døde mormor, men vi blev ved med at besøge bedstefar.

Det var også, da jeg var tre, at min far blev færdig som jurist. Herefter tog han imod en stilling som fuldmægtig i Himmerland. Det var meget svært at få job inden for hans felt dengang, så han takkede ja til det, der bød sig, og flyttede efter det. Min mor manglede endnu et år af sine studier, så hun måtte blive tilbage i Århus med min bror og mig. Et år efter, da jeg var fire, kunne min mor kalde sig psykolog, og nu flyttede vi op til min far i Nørager. Desværre var der intet arbejde at få for min mor, så den næste tid var hun hjemmegående.

Århus 1973. Min storebror og jeg i vores mors hjemmestrikkede sweatre.

Mit første erindringsglimt er fra Nørager: Jeg leger på græsplænen, kigger op og ser min mor stå i døråbningen til vores røde hus. Da må jeg have været fire år. I løbet af den tid, vi boede i huset, blev jeg glad for at komme hos vores nabo, der hed Allan og var skolelærer. Han havde en stor gruekedel fyldt med aviser, og dem fik jeg lov til at klippe billeder ud af. Men efter et års tid skulle vi flytte igen. Min far havde fået nyt arbejde i Kellerup, mens min mor fortsat var arbejdsløs, og de lejede nu den gamle skole i Vinderslev.

Min næste tydelige erindring er fra huset i Vinderslev: Jeg er fem år, det er lige før jul, og mine forældre, min bror og jeg sidder i køkkenet på nogle billige stole. Mine forældre fortæller min bror og mig, at de skal skilles. De har besluttet, at min bror skal flytte med far, mens jeg skal med mor. Jeg går hen til mor for at blive trøstet, men min bror skubber mig væk. "Gå hen til far – det er jo ham, du ikke mere skal være hos." Det er noget i den stil, han siger, og det gør et stort indtryk på mig. Det næste, der står tydeligt i min erindring, er billedet af mig, der løber gennem et næsten tomt hus, den dag min mor og jeg flytter ud. Senere fik jeg at vide, at min mor næsten ikke tog noget med sig derfra, så huset kan ikke have været tomt. Men det er det i min erindring.

Min mor og jeg flyttede tilbage til Nørager – tilbage til den by, jeg allerede kendte, og faktisk også tilbage til et menneske, jeg var meget glad for: Allan. Senere fandt jeg jo ud af, at han og min mor var blevet forelskede i hinanden i løbet af den tid, de havde været naboer. Jeg var fem år, og nu begyndte et nyt kapitel af mit barneliv.

Stadig for lille til skolen

Vi flyttede ind i Allans hus, som han havde fået bygget i 1966. Det var et kæmpe hus, rustikt og smukt. Alt var nøje udvalgt og gennemtænkt: håndstrøgne mursten og Hasle klinker, rå vægge, store vinduespartier, der tillod dagslyset at vælte ind, loft til kip, bjælker og pejs. Det lå i et parcelhuskvarter, men med masser af plads omkring grunden og smuk udsigt over en stor mark. Jeg var med til at indrette mit eget værelse med en supermoderne klub 8-seng og brunt tapet med små orange og røde blomster. Jeg syntes, det var så flot.

Min mor fik endelig arbejde som psykolog. Det var i Ålborg ved børnepsykiatrisk afdeling. Den lange transporttid betød, at hun nu var væk fra 7 til 18 på alle hverdage. Der var endnu et halvt år, til jeg kunne starte i børnehaveklassen, så derfor blev jeg i dagtimerne passet hos en nabokone. Hun havde fire børn, men de gik alle i skole, og altså måtte jeg selv få tiden til at gå. Den ene af pigerne lavede påklædningsdukker, og somme tider gav hun mig nogle af dem, hun ikke mere ville have. Dem elskede jeg at lege med. Ellers tegnede og tegnede jeg. Lange serier kom der ud af det. En periode var det gamle mænd, jeg tegnede – sikkert fordi jeg var så glad for min bedstefar. Jeg sad også og ordnede servietter, som jeg samlede på, og på et tidspunkt fik jeg en hobbykasse med en saks, noget karton osv. Så kunne jeg sidde og nørkle med det. Ellers var der ingenting at lave. Jeg husker stuen med det brune gulvtæppe, den store bløde sofa og tæppet, der hang på væggen. Det var et stort tæppe med

omridset af Cypern, hvor en af sønnerne i huset havde været soldat. Det tæppe kunne jeg kigge længe på. Formerne og farverne, så anderledes og eksotisk. Især husker jeg lyden af stueuret. Tik, tak, tik, tak – somme tider var det, som om tiden næsten gik i stå. Så uendeligt kedelige, nærmest stillestående dage. Heldigvis arbejdede Allan jo som lærer, så de fleste dage kunne jeg komme ret tidligt hjem.

Når det skete, at jeg blev sur på min mor og Allan, pakkede jeg en lille kuffert og var parat til at tage hjem til bedstefar! Han boede stadig i lejligheden inde i Århus, og efter vi var flyttet fra byen, kom jeg indimellem på weekendbesøg hos ham. Lejligheden lugtede af cigaretrøg og frikadeller, som han altid lavede, når jeg kom. En tryk bedstefarlugt. Og så var der undulaten – den kunne snakke, og somme tider fløj den hen og satte sig på skulderen af én. Det var så hyggeligt. Og helt anderledes end det parcelhusliv, jeg kendte, hvor man ikke kunne høre en lyd fra naboerne. I bedstefars lejlighed kunne man høre, når nogen skyllede ud i toilettet og gik på trappen. Fra stuen kunne jeg kigge skråt ned på et vindue, hvori der hang en perlepladeklovn. Jeg forestillede mig altid, at der måtte være nogle børn i den lejlighed. Men jeg savnede nu ikke andre børns selskab, når jeg var ved bedstefar, for vi fandt altid på noget at lave sammen: Vi fiskede på havnen, gik ture i Botanisk Have, spillede kort og gik på jagt i containere efter spændende ting. Somme tider fandt vi dukker, og han lærte sig at strikke dukketøj! En anden gang fandt vi dukkemøbler af flet, som han satte i stand. Hvert år tog han mig med i Tivoli Friheden.

Jo, bedstefar ville gerne bruge tid sammen med mig. Jeg husker hans skjorter, der var beigefarvede med små mønstre på. Altid opsmøgede ærmer, så man kunne se hans mange tatoveringer – der var bl.a. et hjerte, et anker og diverse damenavne, nogle af dem streget over. Han kunne godt ligne en sømand, men havde nu mest arbejdet på havnen i Århus.

1978. Min storebror, bedstefar og jeg på terrassen. Bedstefar tryller med en mønt.

Nu var bedstefar jo ikke i Nørager, men sandt at sige havde jeg det også rigtig godt hjemme hos min mor og Allan. På trods af, at jeg altså kedede mig bravt i dagtimerne hos nabokonen. Jeg var parat til at komme i skole, parat til masser af leg og alt det med bogstaverne. Faktisk var jeg grundigt irriteret over, at min storebror kunne læse, mens jeg ikke kunne finde ud af det. Hvordan bar han sig dog ad? Nu ville jeg også lære det!

Skole og masser af leg

De næste syv år, fra jeg var fem til tolv, skulle blive de bedste år i min barndom. Jeg elskede at gå i skole, at lege, gå til dans og dyrke sport. Jeg elskede den frihed, vi børn havde i Nørager. Og det var fantastisk at være barn hos min mor og Allan! Alt det liv og alle de spændende mennesker, der kom og gik i vores hus. Alt det vender jeg tilbage til – først skolen, vennerne, legene ...

Jeg var fem år, da jeg startede i børnehaveklassen på Sortebakkeskolen, hvor Allan var lærer. Jeg husker ikke mange detaljer fra det første år, men jeg var glad for at være der. Endelig i skole! Og så var jeg kæreste med Nik, en rigtig smart dreng, der dog flyttede efter 0.klasse. Hans afløser blev Anders, klassens frække dreng, der havde lyst hår og fregner. På alle måder min modsætning – jeg havde jo langt mørkt hår, som min mor satte op i fine franske fletninger, og så opførte jeg mig vist meget 'artigt'. Men Anders og jeg var et fast kærestepar lige fra 1. til 4. klasse.

I første klasse fik jeg en ung klasselærer, Annette, som jeg kom til at beundre og holde af. Jeg husker det, som om jeg lærte at læse på en uge, og en helt ny verden åbnede sig for mig. I det hele taget var jeg vild med at gå i skole, og det var trygt for mig, at Allan også var der. Jeg kunne bare gå op på lærerværelset og få penge af ham til mælk, ligesom jeg kendte mange af de voksne gennem ham. De var jo hans kolleger, og mange af dem kom i vores hjem.

Nu var der masser af børn at lege med, og især var vi fem-seks piger, der legede sammen. Nogle af os ses stadig. Vi legede blandt andet 'tik' (fangeleg) og 'prut', en selvopfundne leg med fingrene, der handlede om at gætte hinandens systemer. Lidt som Mastermind, bare med fingrene. En dag løb jeg efter skoleinspektøren, Stenbjerg, i skolegården og rykkede ham i jakkeærmet: "Stenbjerg, Stenbjerg, vil du ikke være med til at lege prut?" Men nej, det ville han ikke.

Fra 0. til 3. klasse var min veninde Tina og jeg uadskillelige. Hun var et par år ældre end mig, og hendes forældre var blevet skilt ligesom mine. Faktisk boede hun i det hus, mine forældre var flyttet fra. Vi legede meget med barbiedukker, og 'skilsmisse' var tit overskriften. Jeg vidste ikke, hvorfor mine forældre i grunden var blevet skilt, men Tina og jeg mente, at hendes forældre var blevet det, fordi hendes far drak. Det var en grund, der var til at forstå, så den overtog jeg, og så 'gennemspillede' vi det tema med dukkerne igen og igen. Det faldt mig slet ikke ind, at mine forældre kunne være blevet skilt, fordi min mor og Allan var blevet forelskede. Det gik først op for mig, da jeg blev teenager.

Tina og jeg kunne lege i timevis, ofte serielege. En hel sommer igennem legede vi f.eks. 'fattige'. Der var nogle, der havde læsset en bunke sten af for enden af en vej, og der var ingen grænser for, hvad vi kunne bruge de sten til. De var vores 'brød', ligesom vi byggede små huse af dem. Sommeren efter var vi indianere med hjemmelavede buer af bambus fra haven, kjortler af lagner, som vi selv malede, og flettet hår. Vi kunne altid finde på rollelege, Tina og jeg. Vi sov også tit hos hinanden. En aften skulle vi være alene hjemme hos mig, og af en eller anden grund fik vi hinanden overbevist om, at der var en tyv i huset. Vi fik hentet hendes storebror, som rendte rundt og ledte med os i huset uden at finde noget. En sommer, da vi var lidt ældre, fik vi lov til at cykle fra Nørager til Støvring, og det var en lang tur på 30 km. Så sov vi hos Tinas farmor og farfar der. Vi havde mange gode oplevelser sammen.

Når jeg ikke var sammen med Tina eller andre veninder, var jeg del af en stor og broget børneflokk, der legede sammen. Dengang var der jo ikke skolefritidsordning, så når vi børn havde fri fra skole, var det hjem og få lidt mad, op på cyklen igen og hen for at møde de andre på sportspladsen, i skoven eller et andet sted. Der var også børn, der kom fra gårde, og indimellem legede vi på deres halmlofter. Hvis jeg ingen aftaler havde, kunne jeg bare gå hen på stadion, der lå tæt på vores hus. Der var altid nogen, man kunne lege med, altid en bold. Vi mødtes også tit om aftenen og spillede rundbold, og selvfølgelig var det sådan, at de store bestemte, mens 'vi små' rettede ind. Anders, min kæreste, og Henrik fra klassen legede jeg også med. Hjemme ved Henrik var der en masse skrot i baghaven,

som vi gerne måtte smadre løs på med kæppe. Så legede vi 'Karius og Baktus' – herligt.

1982. Tina og jeg leger sigøjnere i haven.

Barn i Nørager – en verden af frihed

Nørager var en meget tryk by for et barn at vokse op i, og vi børn havde en verden af frihed. Men en enkelt person var jeg alligevel lidt bange for, og det var Pip-Hans. Han boede på hjørnet af Henriks vej. Han havde en abe og en papegøje, men katte og hunde kunne han bestemt ikke lide. Faktisk prøvede han at slå dem ihjel – der lå små røde giftpiller i hele hans forhave.

En gang, da jeg var omkring otte, inviterede han Henrik, Anders og mig ind, men det viste sig, at han havde et lumsk formål. Det var nemlig sådan, at Allan var formand for fjernvarmeverket, og Pip-Hans, der snød med sit varmeforbrug, må have fået krav om at betale. Nu afleverede han en indirekte trussel til Allan gennem mig. Det gik ikke op for mig i situationen, hvad han ville, men behagelig var manden ikke. Han viste os også sit haglgevær, som han brugte til at skyde efter børn, der var på pærerov. Det var en del af et børneliv – byens lidt farlige særting, som man hellere måtte holde sig på afstand af. Aldrig skulle jeg på pærerov i hans have!

I det hele taget var jeg ikke den, der var med til at lave 'unoder'. Men en enkelt ting kan jeg huske, at jeg var med til, i hvert fald på sidelinjen. Det var den klassiske med at ringe på en dør og så stikke af. Bortset fra, at der ikke var grund til at stikke af her, for konen, der blev ringet på hos, kunne ikke åbne. Sagen var, at hun ikke kunne tåle sollys, og det var en sport for nogle af byens unger at ringe på, så snart hendes mand, der kørte med aviser, var taget af sted. Det var jo ikke så pænt gjort, men alligevel lidt spændende, hvad der

mon skete, så jeg stod i kulissen og gemte mig. Der skete nu aldrig noget som helst ...

Bager Lassen var et andet sted, vi børn kunne lide at komme, men af helt andre grunde. Der kunne vi ved lukketid hente hanekamme og andet bagerbrød, der ikke var blevet solgt i løbet af dagen. Et paradis! En anden af mine favoritter i byen var en lille gammeldags købmandsbutik. Der var de fineste små porcelænsfigurer, som jeg kunne kigge længe på. Allan gik troligt med mig derind for at beundre figurerne, og jeg sparede også sammen for at kunne give min bedstefar nogle af dem.

Hvem var 'fine Astrid'?

Jeg blev kaldt 'fine Astrid'. Og ikke helt uden grund, for som sagt flettede min mor jo altid mit lange hår i flotte franske fletninger, og hun syede selv mit tøj. F.eks. kan jeg huske en nederdel med tre etager og en bluse, der passede til. Nederdelen var blå med hvide og, så vidt jeg husker, røde blomster. Blå var min yndlingsfarve, og jeg havde selv valgt stoffet. Blusen havde fine borter på ærmerne og i halsen i stof, der matchede nederdelen. Det var så flot, det sæt!

Frem til begyndelsen af 5. klasse var jeg klassens populære pige. Det var ikke en status, jeg havde opnået ved at drille eller holde nogen udenfor; tværtimod havde jeg med mig hjemmefra, at man opførte sig ordentligt over for andre. Omvendt lagde jeg måske ikke så meget mærke til, hvis nogen ikke var med, og der var helt sikkert

børn, som jeg, uden at tænke over det, indimellem sagde nej til, hvor jeg måske skulle have sagt ja. Men jeg elskede at lege med andre og var god til at indgå i fællesskaber. Det var nok min styrke som barn. Selvfølgelig gjorde det mig ikke mindre populær, at jeg var smart klædt, dygtig i skolen og god til sport.

Når jeg ikke legede, dyrkede jeg en masse sport, især håndbold, som jeg begyndte med, allerede da jeg var fire. Jeg var vild med håndbold. Hver uge cyklede jeg til træning, og i weekenderne kørte min mor og Allan mig til kampe. Jeg gik også på danseskole sammen med Anders. Det var rigtig standarddans med fine kjoler, og Anders og jeg fik 5 års nål sammen. Ud over håndbold og dans var der bl.a. badminton. Spejder gik jeg også til.

Det eneste, der afgjort ikke var en succes, var mit forsøg på at lære klaverspil! Min mor syntes, jeg skulle lære det, og der blev også købt et klaver. Det var i 3. eller 4. klasse. Men lige så god jeg var til sport, lige så elendig var jeg ved tangenterne, og jeg hadede det. Efter to sæsoner blev vi heldigvis enige om, at nu var det nok.

Derimod elskede jeg at læse. Min mor havde læst børnebøger for mig, fra jeg var lille, bl.a. Pippi og Emil fra Lønneberg, og vores hjem var fuldt af litteratur. En af de første bøger, jeg læste, var 'Trællene', og derfra slugte jeg den ene bog efter den anden. Der var jo ingen computere til at stjæle tiden, og fjernsyn var heller ikke noget, vi børn brugte meget tid på.

Men én film husker jeg tydeligt, måske den første film, der gjorde et stort indtryk på mig. Det var 'Narnia'. Den så jeg en nytårmorgen

sammen med min storebror. Sikke et fantastisk eventyrunivers! De næste mange år blev den vist nytårmorgen, og jeg sad klistret til skærmen.

Min storebror ... Ham savnede jeg. De første fire-fem år af mit liv havde jeg jo travet i hælene på ham, og efter skilsmissen så jeg ham kun i ferierne og et par dage hver anden uge – hver tredje weekend hos vores far og hver tredje hos vores mor. Det var ikke et tab, jeg kunne sætte ord på, men det sad dybt i mig. De weekender, han var hos os i Nørager, var han med i mine lege med de andre børn. Han lærte mig også at spille skak. Jeg syntes, min storebror var så klog, og jeg nød at være sammen med ham.

Vi havde heldigvis ferierne sammen. Syv år i træk var vi hver sommer i Sverige med mor og Allan. Vi boede i hyttebyer og havde mange natur- og kulturoplevelser sammen. Jeg husker nogle skønne kanoture, hvor min bror og jeg legede, at vi var opdagelsesrejsende. Det var så spændende. Vi byggede også dæmninger over vandløb og spillede masser af bold sammen.

Sammen med min far var vi bl.a. på vandreferie i Østrig og boede på et rigtigt hotel i en bjerglandsby. Det syntes jeg var helt vildt fint – tænk sig at få serveret tre retter mad hver aften efter at have vandret en hel dag ... luksus!

Sverige 1981 med min mor, storebror og Allan. Her holder vi rast under en af vores kanoture, og mor er fotograf.

Højt at flyve, dybt at falde

Frem til begyndelsen af 5. klasse var jeg som sagt klassens populære pige. Så skete der noget, der ændrede min status, nærmest fra den ene dag til den anden: Vi var til klassefest, og jeg slog op med Anders. Vi havde jo været kæresten lige siden 1. klasse, og han blev meget ked af det. Hvorfor han lagde sig på gulvet, ved jeg ikke, og hvad der så gik af mig, ved jeg heller ikke, men jeg begyndte at sparke til ham. Han skulle bare rejse sig og gå sin vej! Det overværede de andre fra klassen, og selvfølgelig tænkte de, at jeg var for meget.

Det vidste jeg også godt selv, og min samvittighed var sort i dagene derefter. Hvad var der gået af mig? Var jeg blevet lidt for 'selvfed'? Men sket var sket, og fra den ene dag til den anden gik jeg fra at være hende, alle gerne ville være sammen med, til at være hende, man ikke engang ville snakke med.

Den næste måneds tid gik jeg alene rundt i skolegården. Der var ingen, der direkte mobbede mig, men de afslog bare at være sammen med mig. Ignorerede mig. Selv den gruppe piger, jeg havde været meget sammen med, lagde mig på is. Det var så mærkeligt og meget ensomt.

Der var ingen tvivl om, at jeg havde opført mig forkert over for Anders. Men måske lå der også lidt misundelse bag børnenes reaktion. Jeg var jo 'fine Astrid' med det smarte tøj, topscorer på håndboldholdet, dygtig i skolen osv. I hvert fald var det et chok for

mig at gå fra at være prinsessen til at være nærmest ingenting. Det var et fald, der kunne mærkes. Og en lærestreg: Lidt ydmyghed skal man altid huske, uanset hvor godt tingene kører for én, og hvor populær man er.

Jeg var meget ked af det. Da jeg en dag prøvede at snakke med min mor og Allan om det, kan jeg huske min mors respons: "Hvad kan du selv gøre?" Det var et fornuftigt spørgsmål, men jeg anede jo ikke, hvad jeg skulle gøre. Det var alt for svært for mig at lægge kortene på bordet for Anders, for klassen og andre på skolen og sige: "Det var forkert af mig, undskyld. Vil I godt snakke med mig igen?"

Altså gjorde jeg ikke så meget, andet end at lade tiden arbejde for mig. Det var en lærerig proces, men også en meget barsk oplevelse og et eksempel på, at børn dengang havde masser af frihed – også frihed til at klare tingene selv, og det var somme tider lidt for meget af det gode.

Et par måneder inde i 5. klasse opdagede jeg så Maibritt fra min klasse, som jeg aldrig før havde leget med. Hun kom fra en gård, og vi blev rigtig gode venner. Det næste år legede vi sammen hver eller hver anden dag. Derefter, fra 6. klasse, var jeg igen inde i varmen i min klasse, og min kontakt med Maibritt gled desværre ud. Først i mit voksenliv har jeg igen fået kontakt med hende via Facebook.

Et elsket barn

Min mor gjorde meget for, at jeg skulle have et godt børneliv, og bakkede altid op om det, der betød noget for mig. Hun var med til mine håndboldkampe, og da træneren på et tidspunkt ikke kunne, tog hun over en periode. Hun var jo selv vild med håndbold og i stand til at træne os piger. Forældrerådet var hun også engageret i. Jo, hun var en forælder med overskud og sagde aldrig nej, når jeg gerne ville have veninder med hjem. Børnefester fik jeg også lov til at holde. Typisk var vi omkring ti børn. Så spiste vi aftensmad sammen, dansede, legede og havde det sjovt. Det var ikke noget, de andre uden videre fik lov til.

Jeg kan også huske, at hun tog min bror og mig med til Fredensborg Indkøbscentral, hvor vi købte hobbysager, vi kunne lave julegaver af. Det var f.eks. porcelænsmaling. Så hyggede vi os med hende, mens vi sad og malede. Da jeg blev en lidt større pige, tog hun og jeg på indkøbsture sammen i Ålborg. Det var dejligt, og især nød jeg vores besøg på Underground, hvor vi spiste is.

Da jeg blev ældre, sad mine veninder og jeg tit i køkkenalrummet og snakkede med hende, mens hun lavede mad. De syntes, hun var sej. Det var hun også, og jeg var stolt af hende. Langt senere, da jeg kom i gymnasiet og fik latin, hjalp hun mig med lektierne. Det syntes jeg var hyggeligt, og jeg var imponeret over hendes dygtighed.

Min far så jeg kun hver tredje weekend, og derfor blev det forhold, vi fik til hinanden, selvfølgelig ikke så nært, som det ellers kunne

være blevet. Jeg holdt meget af ham, men også af Allan, som var en del af min hverdag. Det har nok været svært for mig i årene efter skilsmissen med de to 'fædre' i mit liv – ville det være i orden at holde af dem begge to? I hvert fald har jeg et særligt minde, fra jeg var omkring 6 år: Min mor, Allan, min far og jeg sidder i køkkenet. Jeg skal på weekend hos min far, og han er kommet for at hente mig. Først sætter jeg mig på hans skød, mens han snakker med Allan. Efter et stykke tid hopper jeg ned og går hen til Allan. Så sidder jeg lidt hos ham. De to snakker bare videre. Min far har det altså o.k. med, at jeg sidder hos Allan, og Allan har det o.k. med, at jeg sidder hos min far. Jeg må godt kunne lide dem begge to. Så hopper jeg ned og leger videre, fuld af fred indvendig. Et godt minde ...

Weekendbesøgene de første år hos min far har jeg ikke så mange erindringer om. Men jeg husker, at vi om lørdagen altid kørte ind til Kollerup om formiddagen, og så måtte min bror og jeg vælge en lille legeting. Det var et hyggeligt ritual. Jeg husker også, der var en dejlig have at lege i. Desuden gik vi mange fodslaw-marcher rundt i hele Jylland, ofte 20-30 km. Jeg kunne godt lide at gå sammen med min far og bror, og især var det hyggeligt, når vi med ømme fødder gjorde holdt på en rasteplads for at spise franskbrødsadder med hindbærmarmelade.

På et tidspunkt fik min far en kæreste, Helga. Hende elskede jeg, fra første øjeblik jeg mødte hende. Inden hun kom til, havde det været lidt mærkeligt for mig at besøge min far. Ikke fordi han ikke var god ved mig, det var han bestemt, men der gik jo så længe imellem, at vi så hinanden, og jeg blev på en måde genert over for ham. Med

Helga blev det nemmere. Da jeg var 11-12 år, blev de gift i kirken, og i mine øjne, og helt sikkert også min fars, var Helga den smukkeste hvide brud nogensinde. Jeg syntes, vi var meget heldige, at Helga havde valgt os, og det synes jeg stadig. Hun vidste også, hvad hun gik ind til med os, for hun havde undervist min storebror i matematik i første klasse i Vinderslev.

I hverdagen var det Allan, der var min faste klippe, fordi min mor havde så lange arbejdsdage. Men jeg var aldrig i tvivl om, at hun elskede mig. Jo, jeg var et elsket barn. Ikke bare af mine forældre, men også af Allan og senere Helga.

Allan, et særligt menneske

Allan kom til at betyde utrolig meget i mit liv. Han var et særligt menneske med en særlig historie: Hans mor havde sandsynligvis været det, man med et grimt udtryk kaldte 'feltmadras' eller 'tyskertøs'. Det var i København, og han havde en svag erindring om, at hun havde gemt ham og hans bror i et skab. Det må have været mod slutningen af krigen. Efterfølgende kom de to drenge på børnehjem, og da Allan som voksen fik adgang til sine papirer, kunne han læse, at han var blevet vurderet til at være retarderet. Som niårig blev han og hans bror sat på et tog til Skjern i Jylland – uvist af hvilken grund skulle de på et nyt børnehjem der. Forstanderen på børnehjemmet så noget i Allan og tog ham under sine vinger.

Det viste sig, at forstanderen havde set rigtigt: Allan var superintelligent, og han var den første dreng fra børnehjemmet, der

fik en realeksamen. Senere blev han lærer og fik ansættelse på Sortebakkeskolen i Nørager. Da var Stenbjerg skoleinspektør. Den skoleinspektør, der senere kom til, var pudsigt nok søn af børnehjemsforstanderen fra Skjern. De to var ikke altid helt enige, og Allan var en mand med sine meningers mod. Han var glødende socialist og formand for pædagogisk råd på skolen. Af sine kolleger blev han kaldt 'Løven', og det var vel netop, hvad han var: en løve og en stærk en af slagsen. Der er nok ingen tvivl om, at han indimellem gav sine kolleger kamp til stregen, og mange syntes sikkert, han kunne være for meget, men jeg var og er fuld af beundring.

Allan kunne virkelig se andre mennesker – hvem de var, og hvad der betød noget for dem. Ikke bare mennesker havde han et godt blik for, men også kunst, som han samlede på. Litteratur var en anden stor interesse. Han læste meget, også digte, og fra jeg var 12-13 år, delte han meget litteratur med mig.

Et af de første digte, vi talte om, var af Michael Strunge. Jeg kan huske, hvordan vi en eftermiddag sad i køkkenet, og han foldede digtet ud for mig. Det var en særlig evne, han havde, evnen til at åbne en tekst. Det samme gjorde han senere med Tom Kristensens "Døden", som vi læste sammen. Han viste mig, at noget, man ikke umiddelbart forstår, kan åbnes for en.

Et åbent, levende hjem

De havde det godt sammen, min mor og Allan. Når de lavede mad, kan jeg huske, at de indimellem dansede til musikken fra radioen, og jeg masede mig ind imellem dem for at være med. Intet under, at de var blevet forelskede i hinanden. De var om nogen begge mønsterbrydere og ikke bange for at gå deres egne veje. De skilte sig da også ud fra andre forældre i byen. Min mor ikke mindst – bypige, fraskilt og psykolog, som hun var. Ikke den type, man stødte på hver dag i Nørager. Og vores hjem skilte sig ud. Store abstrakte malerier prydede væggene, bl.a. var der en hel væg med kunstneren Nyholm. En anden endevæg var domineret af en kæmpe bogreol, hvor bl.a. en buste af Karl Marx troned. Ingen, jeg kendte, boede som os.

Allan havde mange lærervenner, der kom og gik i vores hus. En af dem var den berømte Niels Hausgaard, der også havde været lærer på Sortebakkeskolen. Tegneserietegneren Orla Clausen, der har tegnet bl.a. Jens Langkniv, var en anden ven af huset og i øvrigt min formningslærer. Disse spændende personligheder og mange andre fra Sortebakkeskolen var med til at gøre vores hjem så levende og inspirerende, som det var. Også min mor havde store personligheder i sin vennekreds, især hendes bedste veninde Vibber, der kom hos os i sine turkise gevandter og med store øreringe. Når hun sang 'I en seng på hospitalet' og spillede guitar til, lå alle flade af grin. En farverig kvinde var hun, og så var hun i øvrigt gift med Ib, der i mange år var med i De Gyldne Løver.

Min mor og Allan var især sammen med to andre par, der også havde børn. Familierne mødtes cirka hver tredje fredag, og vi unger legede, til vi faldt om. Børnene var også med, når der blev holdt fest, og sikke nogle fester, Allan, min mor og alle deres venner kunne holde! På Sortebakkeskolen kunne de låne en stor sal, og jeg husker, hvordan vi pyntede flot op med bølgegrene. En gang blev Allan fuld, og han sad på gulvet og grinede, mens jeg trak ham rundt ved det ene ben. Jeg morede mig kosteligt. Et år var der folkedans med instruktører, og ved den fest stillede Vibber sig også op og gav nogle numre.

Det var herligt at være barn ved de fester. At få et kig ind i de voksnes verden og at lege, til vi ikke kunne mere. Midt om natten cyklede vi børn selv hjem og fandt vores senge. Det ville man nok ikke tillade i dag, men igen: Der var en anden frihed for børn dengang.

Min mor og Allan havde skabt et åbent, levende hjem. Højt til loftet, plads til diskussioner, nye tanker og engagement. Noget af det, min mor var dybt optaget af, var behandlingen af børn med psykiske vanskeligheder. Som sagt var hun jo ansat ved børnepsykiatrisk afdeling i Ålborg, og allerede dengang var det praksis at medicinere børn – en praksis, min mor var inderligt modstander af, og hun var med i en gruppe, der kæmpede for andre behandlingsmåder. Både hun, Allan og deres venner var mennesker, der brændte for det, de lavede, og for at gøre verden til et bedre sted.

Alt det, der ikke er til at forstå

12 år gammel var jeg igen inde i varmen hos mine gamle venner, og jeg havde det godt. Men der kom nye skyer på min himmel, da bedstefar fik konstateret en svulst i hjernen. Den kunne heldigvis opereres væk, men efter operationen var han ikke mere den bedstefar, jeg havde kendt. Nogen tid efter forelskede han sig i en meget yngre kvinde, som han mente, at vi ikke ville kunne lide. Men vi nåede aldrig at møde hende, for han afbrød kontakten med os. Det var helt uforståeligt for mig, et kæmpe tab.

Omtrent samtidig begyndte der at ske noget med Allan, som jeg heller ikke forstod. Han gik mærkeligt, blev hurtigere træt, og pludselig kunne han blive opfarende. Det var tydeligt for mig, at der var noget galt, men ingen sagde noget. Da gik jeg i sjette klasse. I løbet af det næste år blev han mere og mere syg.

En dag jeg skulle til skolen, blev jeg stoppet af en lærer, der sagde: "Det er dog forfærdeligt, at Allan har fået sclerose." På den måde fik jeg at vide, hvad det var, Allan fejlede. Den eneste, jeg kendte, der havde sclerose, var en mand i byen, der sad på plejehjem og ikke kunne bevæge sig. Jeg bare græd og græd. Kunne ikke få mig selv til at sige til min mor og Allan, at jeg godt vidste, hvad der var galt, og jeg talte heller ikke med veninder om det. Allan var et af de vigtigste mennesker i mit liv, og tanken om, at han ville blive mere og mere syg, var ikke til at bære.

Uden tvivl mente min mor og Allan, at de skånedes mig ved ikke at sige noget. Men tavsheden gjorde det umuligt for mig at stille spørgsmål. Den gjorde det umuligt at sætte ord på de følelser, der hobede sig op. Den gjorde mig meget ensom. Da vi senere, efter et par år, begyndte at tale mere åbent om, at Allan var syg, lettede min følelse af ensomhed en del, men konsekvenserne af sygdommen skræmte os alle tre og lagde sig i perioder som en tung dyne over vores hjemmeliv.

De første år af Allans sygdom var vores hjem mere stille, end det nogensinde havde været. Der kom ikke mere så mange venner i huset. Alt forandrede sig lige så stille. Også Allan, der gradvist mistede sine færdigheder. Det begyndte med, at han skulle gå med stok. Så kunne han ikke mere køre bil om aftenen og blev hurtigere træt. Sygdommen udviklede sig langsomt, men sikkert. Fra jeg var 14-15 år, stod jeg også somme tider i situationer, hvor jeg skulle hjælpe ham med at smøre mad, tømme hans uridom eller hjælpe ham op, når han faldt. Det var et ansvar, jeg bare tog, når min mor ikke var der.

Midt i alt det svære skete der noget dejligt, da jeg var 13: Min far og Helga fik en dreng. Det havde været mit højeste ønske at blive storesøster, og det var gået i opfyldelse! Nu stillede min storebror og jeg et krav til de voksne: Vi ville holde jul med vores lillebror. Hvert år. Så måtte de bare finde ud af det. Der blev lyttet til os, og herefter begyndte de to familier at holde jul sammen. To år senere, da jeg var 15, fik jeg endnu en lillebror. Det var fantastisk med nogle små søskende, og de kom til at betyde rigtig meget for mig.

Gymnasieår

I 9. klasse kom jeg på efterskole. Da jeg året efter kom hjem for at gå på gymnasiet i Hobro, var Allan blevet førtidspensioneret. Han sad i kørestol nu, men takkede nej til at ansætte personlige hjælpere. Typisk ham insisterede han på at klare sig selv i hverdagen, så længe det lod sig gøre. Med min mors og indimellem min hjælp gik det på den måde et par år.

Når jeg kom hjem fra skole, sad Allan ved køkkenbordet og læste aviser, og så diskuterede vi politik eller talte om litteratur. Det sidste havde han jo god tid til at fordybe sig i nu, hvor han ikke arbejdede. Jeg følte, den 'gamle Allan' var kommet mere tilbage. Godt nok var der en række ting, han ikke længere kunne, men han lod til at have affundet sig med sin sygdom, og han var der stadig for mig. Jo, tingene var faldet på plads, og vores hjem var også fuldt af liv igen. Venner, naboer og gamle elever kiggede tit forbi om eftermiddagen, og jeg forsynede os med kaffe, te og kager. Allan var super interesseret i, hvad folk lavede, og jeg elskede de hyggelige eftermiddage.

Jeg havde selvfølgelig travlt med gymnasiet og alle lektierne, men det, jeg især husker fra mine tre gymnasieår, er de fantastiske veninder, jeg havde. Vi var fire piger, der var meget sammen – Anne fra folkeskolen var en af dem – og vi havde det bare så sjovt sammen, både i hverdagen og i weekenderne, hvor vi gik i byen. Et par år havde jeg også en kæreste. Det var Helles, en af venindernes,

storebror. Det var lidt 'til og fra' med ham og mig, ikke den store kærlighed, men meget sjovt.

På andre måder var det svære år. Selvom tingene var faldet til ro omkring Allans sygdom, og jeg havde vænnet mig så meget til den nye virkelighed, som jeg kunne, fyldte sorgen stadig. Han fik det jo værre og værre.

Især husker jeg en eftermiddag, jeg skulle have en veninde fra gymnasiet med hjem. Det var første gang, hun skulle besøge mig. Da vi kom gående op ad vores vej, kunne vi på afstand se Allan ligge i indkørslen ved siden af sin bil. Han var faldet og havde ikke været i stand til at rejse sig. Det var en kold efterårsdag; han havde ligget der i fire timer og var helt fra den.

Jeg fik hurtigt veninden ind i huset og væk – hun skulle ikke mærke, hvor ked af det, jeg var – og dernæst hjalp jeg Allan op. Det gjaldt om at holde de to ting, mine to verdener, adskilt. Det her var min private verden, og den skulle veninden ikke være en del af.

Jeg delte aldrig det, der var svært med veninder, og som så mange andre unge mennesker tyede jeg heller ikke til mine forældre eller bonusforældre. Men Vibber, min mors veninde, kunne jeg snakke med. Hun kom til at fylde mere i vores liv, efter Allan blev syg, og hun spurgte af og til: "Hvordan har *du* det, Astrid?"

1990, mor og Allan bliver gift. På billedet ses Vibber, Allan, mor og jeg. Min storebror er fotograf. Brylluppet er en stille og hyggelig begivenhed bare for os fem.

Mange fester, grineture, ensomme stunder, lektier og hyggelige eftermiddage senere fik jeg en junidag endelig huen på. Da føltes det på den ene side, som om det var længe, længe siden jeg havde været barn, og på den anden side, som om det lige var i går. Jeg tog et særligt minde med mig fra min barndom:

Jeg kommer hjem efter at have leget ude. Det er en lun sommeraften, og min mor og Allan sidder på den sydvendte terrasse. Derfra er der frit udsyn til marken og kirken, der knejser i horisonten. Jeg sætter mig hos dem i en af de hvidmalede havestole. Indsnuser duften af lavendler og roser. Duften af sommer. Det er længe siden, vi har spist aftensmad, og nu er det tid til koldskål. Så sidder vi der på terrassen med hver vores skål og snakker, mens vi ser solen gå ned over marken.

Der var mange af den slags lune sommeraftener i min barndom. Fulde af nærvær, fællesskab og ro.

1982, en glad pige med morgenfruer.

Tro, håb og kærlighed

Hvordan gik det siden? Det er en historie, der kun skal fortælles kort her.

Først min bedstefar, den mand, der betød så meget for mig gennem hele min barndom. Da jeg var omkring 19, dukkede han op i familien lige så pludseligt, som han var forsvundet. Det viste sig, at han havde været i gang med at skrive om sit liv, og nu afleverede han 30 sider til os med sine erindringer. Det var spændende læsning; der stod også mange ting, min mor ikke havde vidst. Ellers var det lidt underligt at se ham igen efter så mange år. Da jeg senere flyttede til Århus, besøgte jeg ham en enkelt gang, men han var ikke længere den bedstefar, jeg engang havde kendt, og jeg var ikke længere den Astrid, han engang havde strikket dukketøj til. Kort efter døde han. Da var jeg 20. I dag har jeg de porcelænsfigurer, jeg gav ham som barn. En gang imellem forsvinder mennesker fra os, men det gode, der var, lever i vores erindring og fylder os med varme. Sådan har jeg det, når jeg tænker på min bedstefar.

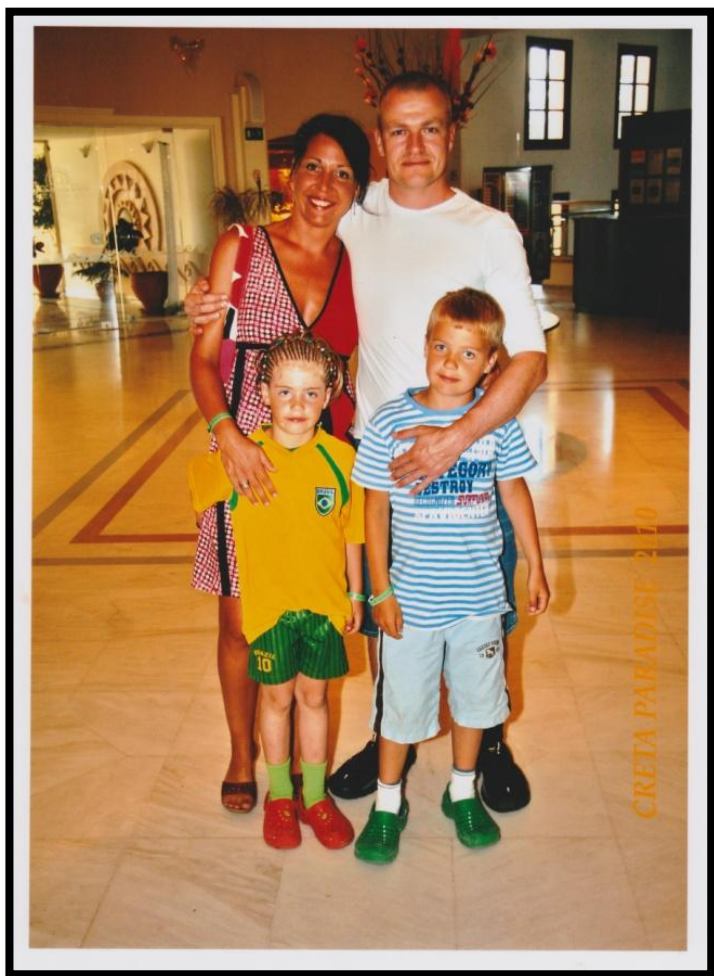
Allan ... Han levede med sin sygdom i mere end 20 år, men til sidst måtte han give op. Det smukke hus, han havde ladet bygge, solgte min mor for fire år siden. De unge mennesker, der købte det, har ingenting ændret. Selv køkkenlågerne af eg er der stadig. Og min mor ... Hun lever i bedste velgående, og hun er der for mig og for de to børn, jeg har fået. En stor gave i vores liv.

Vibber, hendes veninde, er her ikke mere. Det er derimod Jens Michael, som hun adopterede et af de første år, Allan blev syg. Hun døde, da Jens Michael var 11 år, og fra da af kom han hos min mor omtrent hver anden weekend. På den måde fik jeg endnu en 'bror', som jeg blev meget knyttet til.

Vi er en stor sammenbragt familie, der alle har valgt hinanden. Vi holder også stadig jul sammen, både min mor, Jens Michael, min far, Helga, mine brødre – ja, os alle sammen. Der er gennem årene opstået et fællesskab på kryds og tværs; mine yngre brødre anser f.eks. min mor for at være deres moster, og mine børn synes, Jens Michael er en sej onkel.

Hvordan gik det mig? Jeg blev lærer som Allan og Helga, og det var det, jeg drømte om som barn. Som voksen ændrede den drøm sig, og jeg skiftede lærerjobbet ud med en administrativ stilling i et kulturhus. Bedre kunne det ikke blive! Hvad drømte jeg ellers om som barn? En periode ville jeg være sanger, men det er nok meget godt, at det blev ved drømmen, da jeg ikke har en tone i livet. Dykker ville jeg også gerne være, og i dag har jeg i hvert fald dykkercertifikatet.

Det største, der er sket i mit liv, er mine to børn. To små mirakler. Og min mand. Kærligheden til de tre.

Kreta 2010

Der skete også noget i mit liv, jeg ikke drømte om som barn, nemlig at jeg som 31-årig fik brystkræft. Fem år senere fik jeg at vide, at jeg var helbredt. Men så nemt skulle det ikke gå. Da jeg var 38, opdagede man, at kræften ikke bare var tilbage, men også havde bredt sig til lymferne og den ene lunge. Den havde siddet på en måde, så man ikke havde kunnet se den under kontrollerne. Det betyder, at helbredelse ikke er mulig.

Mit liv bliver ikke så langt, som jeg kunne have ønsket. Men det har været og er fuldt af dejlige mennesker og gode oplevelser. Der har også været svære perioder, ensomhed og tab, og det hører med til min historie, hvis den skal være ærlig. Men først og fremmest har der været kærlighed og mening. Det fylder mig med taknemmelighed.

Jeg husker en nat, lige efter at jeg første gang var blevet sendt hjem med beskeden om kræft. Jeg var så bange og kunne ikke falde i søvn. Til sidst stod jeg op og gik ud på en mark. Der stod jeg midt om natten og råbte mod himlen, at det her ikke var retfærdigt – min datter var bare 1 år og min søn 3! Efter at jeg et stykke tid havde råbt al min vrede ud til en Gud, jeg aldrig rigtigt havde troet på, skete der noget mærkeligt. Jeg mærkede dybt i min sjæl, at uanset hvad der skete med mig, ville der blive passet på mine børn. Jeg følte en dyb, dyb ro, og pludselig var natten smuk.

Jeg er hverken døbt eller konfirmeret og er fortsat ikke medlem af folkekirken. Det kunne jeg nu lige så godt være, for fra den nat har

jeg troet på Gud. Jeg er ikke mere bange. *Mine børn vil blive passet på.*

Den første titel, der faldt mig ind til historien om min barndom og første ungdom var 'Tro, håb og kærlighed'. Det er det, der har fyldt mest i mit eget liv, og det er det, jeg ønsker, vil komme til at fylde i mine børns liv. Masser af tro, om ikke på en Gud, så på andre mennesker og alt det gode i verden. Masser af håb, når tingene er svære. Og masser af kærlighed ...

